

RESNI GLASOVI

Izhaja dvakrat na mesec in velja za četrletno 50 kr. — Inozemci doplačajo poštino. — Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 5 kr., če se enkrat, po 4 kr., če se dvakrat in po 3 kr., če se večkrat tiska. — Sprejeti se bodo le frankovani listi. — Rokopisi se ne vračajo. Pisma in dopisi, kakor tudi reklamacije in oznanila naj se pošljejo na uredništvo, naročnina in inseratne pristojbine pa na upravništvo «Resnih Glasov» v Rudolfovem.

Sloga!

V imeni sloge ali discipline se je toliko tirjalo od našega naroda, zlasti od volilcev, in toliko hrupa se je zagnalo, če se ni vse storilo, kar je bilo tirjano! — Poglejmo si tedaj bolj natanko te dve besedi in premisljujmo njih pomen.

Ko sta bila složna Adam in Eva v tem, da sta snedla prepovedano jabolko, sloga ni koristila; bolje bi bilo, da ne bi bila složna. — Naj bi bil vsaj oče Adam se branil jabolko jesti, pa bi vsaj mi možki še ostali v paradizu in le včasih ven pogledali v drugi svet, kakor so zapustili nekdanji kozaki svojo priljubljeno Seč le tedaj, kadar so hoteli oženiti se. Pritrdil mi menda bode tudi vsak kapitelj, da ni bila dobra sloga židov, ko so obsodili Krista na smrt in preganjali njegove naslednike.

In še dan danes kriče Nemci na Koroskem ter se hudujejo nad Einspielerjem in tovariši njegovimi, ker neki kalijo slogo v deželi s tem, da Slovence budijo k novemu življenju ter se pogajajo za njih pravice.

Spozna se tedaj, da sloga zase ni zanesljivo blago za kakov narod ali za kakov kraj, tudi ne za posamezne ljudi. — Dober učinek sloge mora odvisen biti od dobre tiste volje, o kateri se zjedinijo složni ljudje. Če se hoče kaj dobrega, dobra je tudi sloga; če se pa hoče kaj slabega, takrat je sloga dvojno škodljiva. — Bolje je namreč, da niso složni vsi ljudje kaj slabega storiti, nego da so složni v tem. — Bolje je, da se vsaj nekateri ustavljajo slabosti, nego da bi se jej vdali vsi.

Ravno to velja o tako imenovani disciplini, katera beseda drugega tudi nič ne pomeni, nego da se posamezni človek ali pa cela vrsta ljudij vda v tujo voljo, tedaj da so složni z drugimi, ki jim predlagajo nek sklep.

Ako smo pa spoznali, da je vrednost sloge ali discipline le odvisna od tega, da se hoče kaj dobrega, kaj pametnega storiti, vprašati moramo v prvi vrsti: kdo bo nam našel to, kaj je dobro in pametno, kdo bo določil, kaj naj bi vsi hoteli, hoteti morali?

In s tem vprašanjem smo pri stari pravdi: ali naj vlada sklep posameznega človeka (monarha, patrijarha) ali sklep nekaterih ljudij (aristokratov, prvakov), ali pa volja vsega naroda, kolikor se je dá zvedeti (demokracija). — Če smo prepričani, da res več oči več vidi, da je res Bog dal vsakemu človeku nekaj uma in spoznanja, nobenemu človeku pa ne vsega uma in vsega spoznanja, potem se moramo določiti za demokratično načelo, po katerem bi se pri vsaki važnejši zadevi narodovi za to skrbeti moralo, da se kolikor mogoče izve volja vsega naroda.

Če primerjamo to načelo z našimi sedanjimi razmerami, spoznati moramo, da smo se Slovenci daleč odstranili od tega pota.

Leta 1870. in 1871., ko so imele biti volitve za deželni zbor štajerski, sklicana sta bila shoda rodoljubov v Mariboru, da bi se izbrali kandidati. Povabljeni so bili v ta izbor najprej vsi volilci, vsi ki so že bili zastopniki naroda v deželnem zboru, vsi dežani, vsi uredniki slovenskih časopisov, na dalje tudi vsi posamezni znani in odlični narodnjaki.

Akoravno ni došel peti del vseh povabljenih, vendar sta omenjena shoda bila obiskana precej številno in kar se je tam ukrenilo, ni bilo ravno na škodo. — Od tistihmal se je pa tudi na Štajerskem ravnalo drugače. — Le nekoliko gospodov, k večem kakih deset, zbralo se je, proglasili sebe kot volilni odbor in imenovali kandidate. Teh 10 gospodov pa se nij zbralo po nobeni kategoriji, ampak dva ali trije možje so povabili še kakovih drugih osem ali sedem po svoji volji.

Tako sta znala 2, ali so znali 3 preobračati svojo voljo v voljo narodovo. — Tudi z Kranjskega nismo slisali ničesar o kakovi poskušnji, na široki podlagi zvedeti voljo narodovo. Kolikor smo brali v javnih listih o volilnem gibanju na Kranjskem, imenoval je kandidate le centralni volilni odbor, tedaj tudi le peščica ljudij. — To vse nij prav bilo, tako zabredli smo bolj in bolj v vladno nekaterih ter se oddaljili bolj in bolj od demokratičnih načel.

Nasledki tega ravnanja nijso bili najboljše. Leta 1877. na primer postavljen je bil za kandidata v breškem okraji mož, ki nikakor nij narodnjak; v mariborskem okraji pa je bil izvoljen nek konservativen nemšk kmet, ki je zastopal Slovence 6 let, akoravno bi bilo vsaj slovenskih in prav inteligentnih kmetov tudi dosti.

Jednake slučaje bodele mogli nasteti tudi na Kranjskem. — Tam pa se letos prikazujejo najhujši nasledki takega postopanja: posvetovanja v ozkih krogih in nasledki tirjatve, da naj obveljajo sklepi tistih ozkih krogov za vso deželo.

Skazalo se je, da se po pravici branijo nekateri široki krogi, samo hvaležno poslušati, posvetovanja pa se udeležiti. — Kot preprosti Slovinci res tudi ne morem razumeti, da so poklicani baroni, grofi in knezi, zastopati naš narod pred svetom, in popolnoma razumem, da se narod brani takih gospodov. — Koliko hrupa bi lahko izostalo zaradi volitev po dolenjskih mestih, če bi se poizvedela poprej narodova volja v običnem shodu dotičnih volilcev!

Verjemite, da bode dosti več sloge in več discipline, kadar se bo udeležilo posvetovanja in sklepanja več odličnih ljudij, in v razmeri toliko več sloge, kakor bode raslo število posvetovalcev. Tako bodemo tudi dosegli več varstva, za dober zadržaj sloge, namreč za to, da smo res složni v dobri in pametni stvari.

LISTEK.

Delikatne stvari!

II.

Neduhovni srednji stan je v vsacem narodovem organizmu najvažnejši ud. Bil je to o pričetku prvih mest in zdaj je v še večji meri.

Kmet reprezentuje konservativni, stalni, in neduhovni srednji stan napredujoči element človeške družbe.

V razvijanju narodov nij miru, nij počinka; narodi se izgojajo kakor človek; oni črevlje destinstva slečejo, mladeniči, možje in slednji starčki postajajo. Na tej poti vzamejo v sebe svetsko omiko, zaklade uma, duševnega razvijanja vsega človeštva.

Omika sveta hodi sicer različno svoja pota, ali jedno je gotovo, — velikanska je njena moč. Ona zgrabi posamezne narode, ž njo morajo, drugače jih zdrobi.

Slovenci živimo v Evropi, mejaši so nam kulturni Nemci ter Italjani. Omika teh dveh narodov upliva, mora uplivati na nas. V solah smo se izgojili, katere je vodila ta tujina; omiko imamo, kar nas je šolanega srednjega stanú precej tako, ali ne toliko manjšo, kakor večina omikancev mej Nemci in Italjani.

Seveda, mali narod ne more toliko talentov producirati nego veliki, in majhne naše razmere ne morejo duševnih sil v vseh disciplinah človeške

véde izgojati; ali poučeni smo bili po večini v onih solah, kakor večina srednjega stanú mej Nemci. V naših teh solah in solah izven domovine učili smo se in te šole vladal je in vlada omika časovna. Ta omika v dijametralnem nasprotju stoji z ono, ki vlada v učiliščih katoliškega duhovenstva po vsej Evropi. Prva gleda v bodočnost, druga v preteklost, prva slednjo negira. Prva prevrgla je vse načine človeškega dela, ustanovila nove in ako hočemo ali nečemo, slediti je moramo, slediti jej mora tudi nevedé oni naš meščan, ki nij dolgo po solskih klopek posedal.

Mesta, trgi pa so zbirališča uradništva, učiteljstva, trgovstva, rokodelstva; ti vsi so izgojeni v novodobnej šoli in delajo po večjem s sredstvi novodobne omike in delati morajo ž njimi, ker drugih ne poznajo in če bi jih, ž njimi nič ne bi opraviti mogli, morali podleči mestnim delavcem drugih narodov.

To vse dela pa tudi v naših mestih in trgih neko mišljenje, duševno razpoložje, ki se ne strinja z mišljenjem mož, ki v preteklost gledajo in meščanstvo drugod javno, pri nas na tistem v nasprotju z reprezentanti konservativnega sistema živi.

Akoravno meščanstvo mej evropskimi narodi ne šteje toliko ljudij, nego kmet, je vendar vsaj na Nemškem, Francoskem, Angleškem, Italijanskem ter tudi v mnogojezičnej Avstriji merodajni faktor, kateri se povsod uvažuje. Proti temu meščanstvu gre od neke strani boj v državah, ki imajo le jeden narod; v mnogojezičnej Avstriji pa je ta boj v posameznih narodih, kateri nemajo drugega so-

vražnika narodnosti svoje, mej Slovani pa ne, ker njim je boj proti germanizaciji, polasčenju ter pomadjarjenju.

Mej Slovenci smo, kakor sem v prvem podlistku povedal, jedenkrat imeli tako barufu; uvideli pa smo, da to le naše sosede jači in složni smo zopet hodili politično pot.

Kot jeden onih, ki nema v sebi ne malo tvarine za klerikalnega konservativca, povem, da je bilo dobro, da smo se «stari» in «mladi» složili in da bi bil velik greh, to slogo razdirati. Ali uvidevši važnost srednjega neduhovnega stanu ter potrebo, da v vodstvu narodovem nadvladajo najboljše reprezentanti neduhovnega stanu, moral sem povedati to, kar sem povedal v prvem podlistku in to tem več, ker sem vse faze našega dela v zadnjih 15. letih pazljivo motril in videl, da smo po razporu složili se takó, da je posvetno izobraženstvo v vodstvu narodovem prevladalo ter to bilo našemu boru na korist.

Ako zdaj po tej nadvladi stičemo, ako samo po ravnovažnosti obeh elementov iščemo, ne najdemo je več, klerikalizem dobil je vodstvo. — Kako se je to zgodilo, sem gori povedal. — Ako bi Slovenci imeli domoljubne rojake v vseh slojevih naše družbe in bi bili vsi slovensko-domoljubno misleči rojaki, ako bi ne bili Nemci mej nas zasejani in ako bi ne bili obdani po dveh narodih, ki so številno in kulturno močnejši od nas, to nadvlada, je nič ne bi delo; postanemo sicer po tej poti nemara počasi slovanski Tirołci; ali nemara bi počasi tudi mi drugačni postali, in če ne, zemlja se bo vendar kljub temu okolo solca

Volilni odbori ali centralni odbori i. t. d. naj pa iščejo svojo slavo v tem, da zvesto izvršijo sklepe velikih shodov in da tako pripomagajo k narodni zmagi, k narodnemu napredku. V.

Opazka uredništva: Ta spis dobili smo od starega, veččega štajerskega boritelja, ki je že dosti delal za slovenski narod.

Dolenjske volitve.

II.

Profete links — Profete rechts
Und mitten sass das Weltkind.

Ne vem, če ima avstrijski konstitucionalizem tako zanimivo volitev zabilježiti nego ono, ki se je vršila 2. in 5. junija t. l. v dolenjskih mestih. Jeden najboljših naših mlajših talentov, stal je nasproti možu, ki se le malce ni mogel gledé duševnih sil meriti s tem mladim možem.

Vsa taktika Margheri-jevih privrženecv tedaj nij mogla v drugem obstajati, nego v tem, da so Šukljetu vse mogoče in nemogoče grehe naštevali. Dva časopisa, dnevnik, in tretji, tednik, živeli, obotavljali so se par mesecev s tem. Šuklje je imel nekaj časa prilike, odgovarjati, skoro mesec dni pred volilnimi dnevi pa ne več in tako tudi ne isti, ki so zanj se potegovali. In tožiti so ga sli; na Dunaj so se vozarili «merodajni možje», ker mu drugače niso kos bili in mu res zamašili s tem usta. In planili so potem korajžno po domačem mladem talentu in dan za dnevom in se dan pred odločilnim dnevom ga napadali.

Ali ne dosti na tem. Vse duhovenstvo bilo je na nogah, pošiljali so se resni in smešni komisariji na nevarna mesta. Uzaljudno; s 93 glasovi nadvladal je Šuklje pri prvi volitvi, ki bi, ako bi vlada le količkaj storila, zmagal uže pri prvi volitvi. In do ožje volitve je prišlo. Ljudje, ki drugače polna usta zaničevanja do nemških ali nemsko mislečih naših ljudi jemljejo, hodili so za temi, ponižno posluškovali, kaj jim bodo ti povedali, konferirali z njimi vsaki dan, sklenili bratovščino celo s schulfereincevi v Kočevju ter v Novem mestu.

In tudi nad to neizreceno lepo bratovščino zmagal je Šuklje.

«Unsinn, du siegst und ich gehe unter: gegen Dummheit kämpfen selbst Götter vergebens», Šukljeto nasprotni kandidat gotovo ne sme izklicnoti; in storilo se je po onih, kateri so Šukljeta osebno črtili — po onih, kateri so onemogli — po onih, kateri so slepo hodili po stezah istih — po onih, kateri so videli v Šukljetozi zmagi zatón njihovega upliva — po onih, ki so se ga bali, boječe se za svojo diktaturo — po onih, ki so se

sukala; da bi le siti narod bili, drugo ne bi šelo. — Ali prijatelji našega naroda, bojevati se imamo za življenje naše, majhni narod proti velikanoma dvema, ki v vsakem našem mestu, trgu svoje etape postavljata! — Ta dva sosedá sta kulturno tudi močnejša, oba delata s sredstvi novodobne omike, narodogospodarstveno nas vlečeta na vrvi; naše meščanstvo šolalo se je v šolah teh sosedov; nič ne pomaga, ne more se duha teh sol znebiti! — Ako tega duha ne uprežete v na narodnej slovenskej podlagi odpletajoče se življenje, meščanstvo naše gre v zgubo, prvo bo, ki se popolnoma germanizira, poitaljanči.

Kaj na tem, porečete, imamo kmeta in gospoda duhovna! — Imate jih, ali čez ne 100 let iskali boste slednje ostanke Slovenstva gori po najvišjih naših hribih in tam bo tudi za silo že nemški tolkel naš mož.

Poglejte v tužni Gorotan in idite malo, malo, — prosim vas kot štajerski Sloven — razmer na slovenskem Štajerskem se učiti. Rapidno v najmirnejših časih tam po ravninah germanizacija naprej leze, in že par ur od Save, v Celji, v Laškem trgu, Sevnici, v Brežicah se kruto pojavlja ona prikazen, ki se zove: potujčenje naroda, ki v meščanstvu svojem nema trdne zaslombel!

Bomo pridobili, bomo nazaj sklicali odtujene nam rojake! — O da bi jih, ali tedaj ne, ako meščanstvo nij merodajno, neduhovni naši omikanejši zastopniki srednjega staná voditelji ljudstva! — Ne, ne, boja z duhovništvom našim ne; — vsak in vsak brez razločka naj bo borilec

bali, da bi zmagal, ter po kakem govoru v parlamentu pozornost naše potegnili — storili se tudi po Nemcih vse, da ne pride večji talent v parlament, ki bi nemara motil napade Plenerjev, Forregerjev, Jaquesov na slovenski narod, in storilo po onih vse, ki so si mislili, da Šukljeto padec strmoglavi tudi zdajšnjega g. deželnega predsednika, in vender mladi talent je zmagal! — «Glas ljudstva, glas božji» bi morali tudi oni ljudje reči, ki so molili za dobre poslance. Ali tega ne storijo, desavuirajo Boga.

Poglejmo si to prikazen bolj z bliza. Šuklje tako malo, kakor kateri drugi talent ni brez pregreškov. Talentirani ljudje so grehom več podvrženi, nego drugi: *Nos numerus sumus et fruges consumere nati*. Šukljeto največji «greh» je, da je, živeč v Ljubljani, malo mirne nas ljudi zburil. Ako jaz neministerijalen človek to buno iz objektivnega pogleda motrim, vidim, da je bilo v nečem dobro, da se je premirna naša politična atmosfera malo v nemir spravila. Nij dobro, ako narod naš premirno svojo politično pot hodi; vse bi stagniralo. Mirna voda neki nij dobra. Ali bilo je v nečem tudi škodljivo, in sicer zaradi tega, ker sta se dve stranki napravili. Ali tega, kakor smo v podlistku prvega lista povedali, nij bil Šuklje sam kriv. — Šuklje je včasih v navedenem razmerju čez ojnice stopil, ali zmiraj je se vprašanje, ako je tako daleč zašel, da bi bili opravičeni ga s svedrom dreti, kakor se je storilo. Jeden naših najboljših talentov, rečem lahko ženijalen mož, o katerem sem prepričan, da bi kot ud večjega naroda bil očitno najhujši sovražnik duhovenstvu, je pred nedolgo g. duhovnom prav resno pravil, da se je odpovedal vsim «liberalnim neumnostim». Kdo pa bo takov norec, da bo isti veliki talent zaradi tega kamnal, mu odrezaval vsa pota do dela za naše ljudstvo? Bodočnost je tudi takim talentom, ker v teku let se njih značaj jekleni. In pri nas, kjer mladi talent tolikokrat svojo moderno izgojo zatajevati mora ter se podvrči vsaših neznosnim razmeram, so jednaki slučaji bolj pogosti. Imamo le ubogo pičlo število mlajših talentov (dr. Tavčar, Šuklje, Kersnik), ki se podajajo ven v trdni politični boj. Večno zdajšnji merodajni vendar ne bodo živeli. Brez mladosti pa, mladostnega navdušenja, mlajše omike, mlajših glav ni mogoče misliti narodnega napredka. «Was die Jugend glaubt, ist ewig.» Šuklje je dosti pregrešil (hal sem se tudi jaz, ki to pišem, da bi se kam v stran ne zavil), ali dala se mu je lekcija, pokazal «grehi», svarilo se ga pred nevarnostmi. Ko pa se je videlo, da mu je narod in prav zavedni del istega, naše narodno meščanstvo na Dolenjskem, po velikej večini spregledalo «grehe», ko se je videlo, da cela mesta z najgorkejšo ljubeznijo ta domači talent objemajo, ko

proti potujčenju našega naroda; ali to naj naše duhovenstvo pomisli, da brez narodnega meščanstva nij rešitve, da mož na leci, v cerkvi le malo tega izda, kar v času telegrafa in železnice mož v sodnji, soli, v trgovini, rokodelstvu, možje ti na trgu in v družbinskem življenju narodovem.

«Bodi voljen kot volilni mož, kdor si bodi, naš je in to je prvo,» pisal je nek duhoven neduhovnu v času slednjih državnih volitev. In «Slovenec» je pred volitvami pisal: «Se nijsmo pozabili let 1872—1874.» — In isti «Slovenec» je pred kratkim pisal, da se duhoven onečasti, ako se na pr. s kakim sodnikom pobrati.

Tako besedičenje seveda ne imponuje, je skrajno oholo, ali ono kaže, kako je nekaterim posvetni srednji stan trn v peti.

Nimam nič proti temu; «naš je» glasilo se bo še dolgo, dolgo o našem kmetu, izjemoma seveda posameznih mož, ki vedó ločiti stvari; — «naš je» pravijo tudi oni duhovni, ki nemški molečemu pomenčenemu Slovincu na ravnini od Spielfelda doli do Maribora nemški pridigujejo, ali oni vsi ne, ki razven jedne v drugih cerkvah Maribora danes nemški pridigujejo.

Tam na skrajni meji proti Nemstvu ne pride večini duhovnom-narodnjakam na misel, protiviti se proti temu, da ima narodno meščanstvo merodajni upliv; vsaj vsak dan vidijo, kam pride narod, ako se meščanstvo ne neguje; ako se isto tako hudo narodu odtuji, kakor v mestih in trgih stran železnice na slovenskem Štajerskem in Koroškem. Ta «naš je» nij zadržal, da se je

se je videlo, da v kljub temu, da so mu se usta zaprla, molče talent nadvlada, tedaj ni bilo na mestu, svoje slabe moči proti njemu se jedenkrat na bojisče postaviti in vsemu narodu sramoto pokazati, da je sovražstvo v narodnih njegovih nasprotnikih tako veliko, da se ne sramujejo pri nemškem «Schulvereinu», najljutejšem sovražniku Slovenstva, pomoči moledovati in vsemu ljudstvu lapidarno povedati po bratovščini s schulfereincevi, da mora narod po onih biti zastópan, ki se Nemec najmanj nevarni zdejo in narodu pokazati, da je «Schulverein» dober za to, redkim našim političnim talentom sapo zapreti.

Šuklje je pri ožjej volitvi 27 glasov več dobil nego pri prvi. To znači, da je naš mestjan sprevidel, da Šuklje nij to, kar se je o njem pisalo, govorilo ali domnevalo.

Vlada mu je pomagala do zmage, pravite! — Čudni ljudje! — Po vsej Avstriji je pomagala vlada svojim privržencem, našim prijateljem neki — in zahtevali smo to od nje! Ali je pri nas vlada v Šukljeto podpirala sovražnika narodnosti naše? Ne odgovarjajte! — Bodimo zadovoljni, da imamo talente, ne metajmo jih stran, ne tirajmo jih v tujo sfero! Ako so grešili, svarimo jih, ali ako niso povsem v kakem vprašanju z večino, ne blatimo jih! Kam pridemo, če bi bili vsi jednaci misli z kacimi desetimi mrzli, ki zdaj kandidate postavljajo? (Poglej doli objavljeno pismo.) Nij stvari, o kateri bi vsi ljudje jednako mislili. — Pa vlada je vzmogóčila zmago Šukljeto! Pri prvi volitvi kratko nikar. 93 glasov večine je imel Šuklje; računite, ako dobite 93 strogo vladnih glasov na Dolenjskem, t. j. tacih, ki z vsako vlado glasujejo. Ako pa so mej temi glasovi tudi taki, ki mislijo, da prijazne nam vlade ne smemo podirati, ki g. Winklerja, domačina, rajše vidijo na krmilu vlade, nego kacega in se tako pravičnega tujca, potem se taki glasovi ne smejo v greh šteti. Ako pa je vlada mej domačini uplivala na to, da podleže kandidat, kojega je nemški Schulverein že binkoštni ponedeljek po svojem zastopniku v Novem Mestu ljubkoval, potem mora vsak, ki nij poln strasti, osobne jeze proti Šukljeto, to le z vso gorečnostjo pohvaliti. — Nij, na noben način ne, lepo, da se je, ko se je videlo, da je dolenjsko narodno meščanstvo v ogromnej večini za Šukljeto, proti njemu paktiralo z najzagrizenejšimi Nemci. Kedo neki ima odločiti o dolenjskih kandidatih? Žurnalisti in drugi v Ljubljani, ali dolenjski narod? In narodno meščanstvo se je pri prvi volitvi po večini 93 glasov za Šukljeto oglasilo! — Na mestu bi bilo, da se je volilcem Margherija po prvi volitvi svetovalo, pomoč schulfereincev odbacniti. V Ljubljani se je o pristasih Šukljetozi pisarilo na način, kakor se mej olikanimi ljudmi ne

ravnina od Maribora do Spielfelda in mesta, trgi tam ponemčili, da ima Nemstvo v Mariboru, Bistrici, Celji, Brežicah in trgih tam ob južnej železnici svoje močne straže po večjem v naših ljudeh proti narodovej borbi za obstanek.

Brez narodnega srednjega stanu, — kaj premorete v boji za narodov obstanek vi vsi, ki se tako mogočno dvigavate nad meščani? V slovensko Koroško idite, tam boste našli mej Slovenci več nenarodnih duhovnov, nego narodnih, in če vam potujčena Koroška slovenska tla vašemu «naš je» sape ne zaprejo, togoto vašo nad vsako času primerno izjavo, nad spisi, ki jih neduhovni pisatelj piše v duhu neduhovne mu omike (kakor n. pr. «Slovenec» o spisu o Viktorju Húgu v «Slovenskem Narodu»), ako vas ozbiljen stališ Slovenstva na slovenskem Štajerji, ter Koroškej ne opominja na to, da se mora tudi z narodnim meščanstvom složno delati, istega na slovenskem Kranjskem, kjer je po velikej večini se narodno, kot največji biser narodov v postev jemati, utrjevati ga v domorodnem mišljenju, množiti njegove rajde, potem ste pač ljudje, ki ne vedó, da čez razvaline Slovenstva na slovenskem Štajerji ter Koroškej pot germanizacije vodi na za to vže nekaj preparirano slovensko Kranjsko, in takim nasproti moramo mi «tují ljudje» (kakor «Slovenec» v stev. od 3. julija 1885 v dopisu iz Rudolfovega dr. Poznika koroškega ter dr. Slanca štajerskega Slovenca imenovati ter proti njima stem divnim argumentom hujskati blagovoli) stališče slovenskega naroda razjasniti.

spodobi. Hadži Loja je bil epiteton nekemu nasincu, Metlika in Črnomelj Sodoma in Gomora, telegrafiralo se je «Slov. Narodu», da se je od strani Šukljetovih privržencev bati izgredov in bilo je v Novem Mestu in drugod jako mirno, kar je čez nekaj dni «Slov. Narod» sam obstati moral. In pobožno je «Slovenec» pošteniaka dr. Poznika imenoval intriganta — in možem v Kostanjevici in v Višnji Gori, ki so za narodnega kandidata (naj se ne misli, da je le to narodno, kar se v Ljubljani kot narodno misli) glasovali, vrgla se je psovka «nemškutar». *Furor teutonicus* nemških schulvereinovcev je naše ž njimi hodeče ljudi okužil in mej tem, ko je Dolenjska mirno hodila na volišče, je skoro vsa ljubljanska pobožna in nepobožna žurnalistika in kar se nje drži, bila razjarjena proti volilem Šukljetovim.

Ali je bilo taktno, te volilce razžaljevati, ali je bilo pametno, cela mesta, kakor Metlika in Črnomelj, hujše napadati, nego katerikrat nemško misleče slovensko mesto? — Vse to pa nič nij pomagalo, pustilo je le slab utis o taktiki naših ljudij. Pomagalo to vse Margheriju nič nij, le škodilo mu je. — Nemci in nemško misleči ljudje na Dolenjskem so se steli, komaj 104 nabrojili, in slednjič je Šuklje za 120 narodnih glasov več dobil, nego Margheri. Ljubljanska in druga gospôda, v tem lahko najdete v prvem listu razpravljeno nezadovoljnost Dolenjcev; v tem najdete, če niste slepi, da je vendar le treba na Dolenjce misliti.

Bilo je pametno o dr. Pozniku in drugih v Novem Mestu, da z Metličani ter Črnomaljši niso tako ravnali, kakor Ljubljanci; le solidarni Novomeščani, Metličani in Črnomaljši kaj premorejo proti Kočevju, ki po kapitalijih izvan živečih Kočevcev ter nemškemu Schulvereinu proti slovenskemu življu dela, katero Kočevje stoji pod vodstvom Nemcev na Dunaji ne v Ljubljani. — Črnomaljšee, Metličane same puščati v volilnem boji, bilo bi iz stališča Novomeščana, ki tam vedno živi ter tam v bodoče živeti hoče, iz stališča človeka, kojemu je velika, zanemarjena osrednja dolenjska okrajina pred očmi, neumno in tudi tedaj, ko bi centralni volilni odbor Šukljetu nasproti jednaki talent kandidiral bil.

Tega, slavna gospôda v Ljubljani, niste videli. In videli niste, da gre Novomeščanom za grlo. Vojake so odvezli; gotovo 100 tisoč goldinarjev na leto s tem odvezli mestu in okolici in le malo, malo je prometa v tem mestu. Kočevci razpolagajo v denarju; bogatega veleposestnika imajo; ako pride do gradnja železnice, bodo Kočevci na vse kriplice delali na to, da železnica tangira njihovo mesto; — nevarnost je za Novo Mesto, da ostane oddaljeno od železnice. Šuklje je sicer v nesrečnem hipu si mislil nekako čudno dolenjsko železnico, ali neglede na to so Šukljetovi volilci v njem videli talentiranega moža, ki bo vsaj merodajnejšem razjasnil stališče osrednjih krajev Dolenjske in storil kaj, da se glede železnice vendar jenkrat kaj začne. Nij vse jedno, ako isto misel ta ali oni formulira.

Bela Kranja in „Slovenski Narod“ v Ljubljani.

Pri cesarskej slavnosti pred par leti v Ljubljani videli ste Ljubljanci in drugi tudi ljudi iz naše Bele Kranje. Neki jahači in ljudje predočeci komad iz življenja jeseni, v trgatvi v Belej Kranji so pozornost naše vlekli. Kaj ne, krepak, lep ljud!

Kjer mati narava stiskavo podaja svoje darove, kjer mora človek z naporom vseh duševnih in telesnih sil biti boj za obstanek, tam je človek v večji meri telesno in duševno razvit nego tam, kjer mu narava brez truda podaja za življenje potrebnega.

Bela naša Krajina nij neplodna; akoravno ozemlje iste kaže formacijo Krasa, je isto se po blagotvornih gozdovih čuvano, da ne zgine zemlja ter se skalnata tla ne pokažejo. Kamor oko pogleda, lepo je vsa zemlja obdelana; vinograd za vinogradom se ti na holmih in senožeti ter njive in gozdi v ravnini predočevajo.

Ako iz višave Semiča, glavnega vinskega pogorja, pogledaš doli po Belej Kranji, imaš prelep pogled. Veliko se tu vina in predobrega vina pridelava in polje daje precej živeža in senožeti klaje za živino. In vendar mora dosti ljudi tega ozemlja

izvan domovja kruha si iskati! — V Ameriko, v Švico in mej druge Nemce nosi moški belokranjski ljud potno svojo palico. Preveč jih je tu in doma primirno premalo kruha. — Glavni pridelek, po kojem se kaj denarja speča, je vino. Izvrstno vino rodi Bela Kranja. Nemci ali Francozi bi vino dobre letine iz marsikatero gorice Bele Kranje razpečavali v buteljah po vsem svetu. Reklame ne poznajo Belokranjci. Kaj stori in more storiti naš mož s svojim vinom? Na sosednem Hrvaškem imajo dosti in dobrega vina; — v Karlovec tedaj z vinom nij trgovine; — tedaj le v Ljubljano.

V Ljubljano se vozari. Kdor se je že iz Metlike ali Črnomlja v Ljubljano vozari, vé, da je treba bilo velikanske klance, Gorjanec prekoračiti in potem iz Rudolfovega naprej ali na cesti mimo Žužemperka ali Trebnjega ne malo ur vozariti. Kacih 18 ur vožnje človek potrebuje s hitrim vozom, s tovarnim vozom najmanj tri dni. — Računite, koliko Belokranjca prevazanje vina v Ljubljano stane! — In v Ljubljani vinski trgovec tudi svoj dobiček išče. Nazaj vozariti vina, ne kaže; — torej večkrat za vsako ceno. — Koliko našemu človeku ostaja skupila? — Žalostno je videti te naše ljudi domov se vračati. Trpko delo več mesecev, na up vzeti denar za pomagáče, — kako ubogo se je na trgu Bele Kranje — v Ljubljani — to plačalo!

Vina tedaj ne more Belokranjec dobro prodati, ne za polovico one cene, katero Bizeljčan, Krčan zanj dobivlja, kako le se druge pridelke? — Tako bije naš ljud v Belej Kranji trpek boj za obstanek v času, ki toliko žrtev, toliko trškov tirja od njega.

Znano je, da v Belej Kranji vode primanjkuje, ter da poletno solnce tam dosti gorkeje pripeka, nego drugodi na Slovenskem. Za 14 dni — tri tedne je v Belej Kranji vegetacija naprej. Delo v hudej vročini je težavno. In kako mravljinško priden je ta ljud Bele naše Krajine, kako varčljiv! Pridi prijatelj pogledat te kraje, z mano boš vskliknil: škoda, škoda, da je Bela Kranja tako daleč, daleč od svetovnega prometa oddaljena; to ljudstvo, z visocini čeli, energičnimi obrazi bilo bi v položaji svetovnega družega prometa najboljši kvas za povzdigo narodnega blagostanja!

To ljudstvo mirno, tiho trpi; na železniškej postaji v Vidmu ali Ljubljani vidis energične belokranjske obraze s potno culico — v Ameriko potujejo: — ženstvo samo doma ostaja. Več let tam v daljnji tujini izseljenci delajo, delajo z požrtvovanjem telesnih sil, da zamorejo domov poslati ženi in deci par tolarjev in ven in mej Nemce jih vodi pot; na močnih plečah nosijo v nemške hribe robo prodajat, neusmiljeno trpejo zraven.

Klobuk doli pred tem našim ljudstvom; v zljavo roko sezi možu te Krajine, gorko, gorko mu jo stisni, mož je od nog do glave, mož, ki je življenje od najslabše strani spoznavati moral in ki vrata ni upognil sili trpkega boja za življenje!

In poglejmo malo, malo nazaj v čas, ko so nas Slovenci neprijazne nam vlade uzdale na Kranjskem, ko je bil infamen oni, ki je za svetinje narodove se potegoval; — ali vidite, kako resnobno, kako neupogljivo stopala je pred vsem Bela Kranja v boj za pravo nasega naroda! Ali ne vidite, kako složno postopa ta ljud, kako ne strpi v svojej sredi sovražnika slovenskega življa! Krško, Rudolfovo in druga mesta upognila so po večjem glave pod jarem prejšnjih sistemov, — Metlika, Črnomelj nikdar ne; tam smo imeli naše najtrdnjše pozicije, tam zgolj narodno meščanstvo, s temi mesti računilo se je povsod. In s to toliko domoljubno Belo Kranjo, s temi ljudstvom, ki še najčisteje naše narčeje govori, s tem ljudstvom, ki koncesij ne daje trpkemu položaju svojemu, ki se pa tudi nikdar nij in ne bo upognilo Slovenstvu sovražnim naporom, s tem ljudstvom, ki vsak dan pozorno na straži stoji proti raztezajočemu se nemško-kočevskemu življu, računila bode tudi prihodnost in našel bode vsak čas, vsak zistem tukaj najpoštenje navdušeno slovensko domoljubje.

V Ljubljani izhajajoči dnevnik «Slovenski Narod» je ustanovilo najčisteje domoljubje. Tam na slovenskem Štajerskem, kjer so prijatelji slovenskega ljudstva prvi začeli narod buditi na dan, tam mu je zibelka tekla. Imel je ta časopis do Jurčičeve smrti izborne urednike. Uredniki njegovi zbirali so okolo sebe boljša peresa. Jedna

misel pa je ogrevala vodstvo in sodelavce: buditi narod, postaviti ga v obrambo proti germanizaciji, pribojevati mu pravice, koje uživajo drugi narodi, voditi ga do boljšega gmotnega stanja, do večjih duševnih sil!

Stara garda tega časopisa je izumrla, ali odluščila se od tega lista. Zakaj, — o tem morebiti drugikrat. Pa «lakajstvo» ste Beli Kranjci, piše «Slovenski Narod» v štev. od 16. julija 1885. v dopisu iz Amerike (?), ki ga je človek v Ljubljani skoval, «suroveži Bele Kranje» je vas najnovejši priimek; ljudje ste, ki tamo ljubite in ljudje, ki niste vredni, da bi amerikanskemu najzabitejšemu pastirju iz kraja, «kjer je polno morilcev», črevelj odvezali; glasove kradete, — «tatovi», «navadni tatovi» in se hujsi ljudje ste, piše o vas v Ljubljani izhajajoči «Slovenski Narod», — glasilo ljudij, ki so neki vse domoljubje, vso pamet v zakup vzeli in ljudij, ki hočejo neki slovenski narod rešiti germanizacije s tem, da najboljšo domoljubne kraje, mesta blatijo, kar «ženjaliteta» — dopušča!

Za božjo voljo, mora človek izklikniti, ki vas Bele Kranjce pozna, — slovenski časopis, ki se mej domoljubne šteje, in tako o vas piše! Taka pisava je ali produkt človeka, ki je popolnoma aboten, ali ona je produkt popolnoma pijanega človeka, ali produkt človeka, ki zlobe ne ve, kaj početi. Kam hodite ljudje božji? Ljudstvo, ki je Slovenstvu na Kranjskem najtrdnjše podpora, ljudstvo, ki s kristalno-čistim domoljubjem hodi v politične naše boje, ljudstvo, ki je najsigurniši stražar na meji proti kočevskemu elementu, kojega slednjega vodi nemški Schulverein in kapitaliji izvan domovine živečih bogatih Kočevcev v boj proti Slovenstvu, ljudstvo, ki je šteti mej elito slovenskega domoljubja, v kojem je kmet takó, kakor meščan zaveden svojega narodnega stališča, v kojem živi kmet, ki je pametnejši nego marsikje na Nemškem večina meščanov, — tako razžaljevati, tako besno in gnjusno napadati!

Nij nam na tem, Belo Kranjo zagovarjati; čisto je domoljubje iste, čisto ko gorsko vreló bo tudi tedaj, ko bode sila družega sistema trkala na vrata Bele Kranje in ko bode nad 200 meščanskih in nad 60 kmečkih narodnih glasov stalo za obrambo slovenske domovine ko jeden mož; ali našemu programu svesti, opominjati smo hoteli pametnejše naše ljudi v Ljubljani in drugodi, da je navedeno pisarenje v listu, ki so ga najboljši domoljubi ustanovili, ki je imel do zadnjih volitev vodilo, pobijati Nemstvo — in ne najlepše slovensko domoljubje, — prav, prav čudno. — V prvem članku tega lista povedali smo, da je lahko razumljivo (Šuklje je Belokranjec), ako so se ga domačini, nevideči v njem zlega človeka, videči v njem talent iz ljube domačije, ki ve, kje reva osrednjih dolenjskih krajev leži — oklenili; — malo, malo pameten pogled na vse, kar sem povedal, bi moral oči odpreti.

Naši ljudje ne gledajo v bodočnost, ne v sedanjost. Hudi, hudi časi se zamorejo Slovenstvu priti. Ako vas čez prag poženo, vas, ki tako grdo, grdo pisarite o v domoljubnem oziru tako lepi Beli Kranji, katerej o tem le para vemo v gorenjej savinskej dolini na slovenskem Štajerskem, kdo bo tega kriv?

Narodno gospodarstvene stvari.

Dolenjska in pa sadjarska in vinarska šola.

Prijazni kraj vinskih goríc, lepa naša Dolenjska, katera bi vsled razumnega poljedelstva in vinogradstva in primerne sadjereje bila lahko pravi raj naše domovine, kako si vender zapuščena, svetu odtujena in celo od bližnjih tvojih sosedov, domačinov, prezirana, pozabljena! In kako tudi ne!

Ne oziraje se v pretekla stoletja nazaj, temveč samo na zdanji vek od njegovega početka naprej, v katerem času se je svet okoli tebe v omiki in vsled tega duševno in gmotno tako povspjel, vidim tebe cel čas plakajočo in hirajočo siroto, ker priprto v duševno tmino in pahnjeno v gmotni propad.

Kdo je torej temu kriv, da si ti lepa pokrajina s tvojimi vinorodnimi goricami postala pastierka celo na prsih lastne svoje matere?

Mnogo se je o tem že pisalo, veliko dobrega svetovalo, marsikatera rana odkrila in resnična

tvoja beda živo opisala in svetu prijavila, a ostalo je vse zaman. Ni ga imela sinu, kateri bi bil vse to znal svetu tolmačiti na vzpoznanje ubore položaja in beseda je ostala le beseda!

Prijazna Dolenjska nima niti živahne trgovine, niti znatnega obrta. Dobra zveza z sosednimi deželami njej popolnoma manjka. Še to piče število dobro utrjenih cest, kar jih ima, izpeljano je dokaj nesrečno, ker si klanec in strmina blizo nepretegoma roki podajeta. Njo živite in redite edino le poljsčina in gorsčina. Nad 15000 oralov ima ona s trtami nasajenega sveta. Prideljuje mnogo in dobro pitnega vina, osebno če ni kake hude vremenske nezgode. Vino po večidel na rudeče iskri, ker je od trt mešanih vrst. Tujci ga radi tega nazivljajo «Mahr-vino». Naši za blagino našega naroda prevneti in za povzdigo Dolenjske tako goreči domoljubi, osebno oni v glavnem mestu naše domovine, pokrstili so ga z imenom «cviček» baš radi tega, da mu tudi med tujci priboré zaslužno mesto. Najnovejši čas ga je pa neka vinstvauka oseba tako označila, da so ga konečno prekrstili na ime «Pirček».

Pa naj imajo veselje! Tudi njim je čas potekel. Dolenjska se probuja, vstaja in prične zavedati se svojega važnega poklica na polji narodne prosvete, narodnega napredka in si hoče z lastno roko varovati svoje pravice.

Vinstvo je bilo nekdanj podlaga blagostanju Dolenjske. Naše vino se je nekdanj dobro cenilo. Bližnji in daljni sosedje naši so ga prišli kupovat. Na jesen vsakega leta so obiskavali vinski trgovci naše prelepe vinske gorice ter pustili lepe novce našim gornikom.

Vse to, dragi čitatelj, je bilo nekdanj in se zdaj o tem samo še pripoveduje. Zdaj se o vinski trgovini sploh govoriti ne more. Kar je še prave kupčije z vinom, tako je ista le še malo onkraj Gorjanca in v krškem okraji. Tostran Gorjanca razven Krške pa so nas vinski trgovci popolnoma opustili, baš ker so se na priporočilo mnogih rodoljubov zbal pred «cvičkom» misleč, da na našej trti res češmin in oparnice dozorevajo.

Dragi čitatelj! res je, da so se razmere glede trgovine z vinom močno spremenile, in sicer za nas Dolenjce prav na slabo. Razumno vinarstvo sosednih dežel, slabe letine v naših krajih in pomanjkanje dobrih prometnih sredstev dovedle so naše vinogradnike na rob gmotnega propada.

Naša pokrajina je za vinorejo kakor vstvarjena glede podnebja in lege. Kdor razumno vinogradi in dobro kletari, isti pridela tudi povsem izvrstno vino. V obče naši vinogradniki ne razumejo umne in današnjim razmeram vinogradov potrebne vinoreje, isto tako ne poštenega kletarstva, ker jim manjka v to potrebni pouk in izgledi dejanskega vspeha umne vinoreje in dobrega kletarstva.

Ne samo uho, ampak tudi oko našega vinogradnika in poljedelca sploh mora zadobiti prepričanje, potem je še le pričakovati uspeha.

Kakor z vinorejo isto tako je s sadjerejo. Obe panogi kmetijstva, dobro gojevani, možni ste, oteti našega ratarja popolnega gmotnega propada; a to le tem pōtom, da se dá našim pokrajincem potrebni pouk o vinoreji, sadjereji in o umnem kmetijstvu sploh.

Torej zamorejo edino le kmetijska, oziroma vinarska in sadjarska šola in pa vzorne kmetije jim pomoči do gmotnega okrevanja; kajti tu bi imel naš ratar priložnost, prepričati se z lastnimi očmi o lepem vspehu umnega kmetijstva in to bi ga ravno dovedlo do posnemanja in s tem do gmotnega vspeha.

Med tem ko so se vsled sosedne dezele pouka o umnem kmetijstvu znatno pospele glede gmotnega stanja, smo mi Dolenjci popolnoma zaostali ter zašli v baš neznosno bēdo.

Do vspeha na polji umnega kmetijstva pripomogel je sosednim deželam osebno veliko dobro urejeni nadaljevalni pouk na ljudskih šolah v zvezi z vzornim gospodarstvom veleposestev. Zalibože, da se pri nas o takem vspehu sploh govoriti ne more; kajti naše ponavljavne šole nima deloma v to potrebnih moči, deloma ne v to potrebnih učnih sredstev sploh.

Vse kar se pri nas v teh šolah o kmetijstvu poučuje je baš neznatno in se večinoma javlja

samo v cepljeni dreves in še to včasih prav prvotnim načinom, in v drugo manjkajo blizo popolnoma vzorna gospodarstva; kajti naši veleposestniki po večjem niso kmetovalci in ker tega nij za njihove pridelke se veleposestva naša obdelujejo kakor je z majhnimi sredstvi mogoče. Vzledna gospodarstva niso in ne morejo biti, ker so dohodki istih premajheni, delavci pa dragi, kakor drugodi.

Korist tu ter tam se nahajajočih šolskih vrtov se ne dá prikrivati; a ista je baš še premajhena radi nepovoljne podpore od strani šolskih zastopov, osebno krajnih, kateri se še vse premalo brinijo za take naprave, bodi si da iz nevednosti, a bodi si da iz kakih drugih malenkostnih nagibov in ozirov ne.

Šola na Slapu pri Vipavi je za Dolenjsko popolnoma brez vsake koristi, ker je preoddaljena in ker je ravno radi tega obubožanemu Dolenjcu nemožno svojo deco pošiljati tjā na pouk, oziroma si sam iskati potrebnega pouka pri vzornem tamšnjem gospodarstvu.

Sploh je vipavski okraj gledé vinorodnega ozemlja baš ne velik, vrh tega ima že itak srečnejšo lego in takovi pridelek, da se prav lahko speča in končno ležeč blizo prometnih prōg ima isto tako nedaleč kmetijsko šolo goriško. Okraj sam šteje le 12000 prebivalcev.

Dolenjska pa, katera ima nad 15000 oralov s trtami nasajenega ozemlja, nima nikakovega zavoda, kjer bi se poučevalo o umnem kmetijstvu sploh, osebno pa o vinarstvu in sadjarstvu.

Blizo v sredi vinskih goric leži mesto Rudolfovo s svojo okolico, katero je že tako ali tako naravno in politično sredotočje cele Dolenjske, ki šteje 156000 prebivalcev.

Rudolfovo bi bilo torej najprimerniši kraj za kmetijsko šolo deloma že radi tega, ker bi se tu dotično ozemlje prav zlahka kupilo, deloma pa tudi za to, ker bi se tu prav lahko poučevalo v vseh strokah kmetijstva: kajti poljā, travniki in gozdi vse je v obližji; isto tako prelepa Trška gora z vinogradi in s svojo ugodno lego.

Poleg tega, da leži Rudolfovo tako ugodno, ima ono mnogo uradov in zavodov. Tako je na pr. tu sedež c. kr. okrožnega sodišča, c. kr. okrajnega glavarstva, c. kr. m. d. okrajnega sodišča, c. kr. glavne davčnega urada, c. kr. finančne straže in c. kr. glavne žendarmarijske postaje. Nadalje ima ono kapitelj, samostan č. o. reda sv. Franciška, c. kr. visjo gimnasiljo, isto tako prav obilo obiskovano ljudsko deško in deklisko šolo i. t. d.

Torej je to mesto kraj, kjer se večina bivalstva cele Dolenjske po večkrat na leto snide, tako za časa porotnih obravnjav, mesečnih in letnih sejmov i. t. d.

Tu bi imelo potem vse to bivalstvo priliko prepričati se z lastnimi očmi o napredku umnega kmetijstva na vzornem zavodu — kmetijske šole.

Tu bi se lahko upoznivali z najnovejšimi stroji in orodjem za poljedelstvo sploh ter bi se na ta način spodbujevali v osnivanje zadrug za skupno nakupovanje poljedelskih strojev, brez katerih bode kmetovanje vedno težavnši in manj dobičkanosno.

Kmetovalci bi se poučevali, kako se je njim ravnati za časa vremenskih nezgod in drugih ūim, kako odstraniti ali vsaj zavarovati se pred veliko nevarnostjo, katera preti od trtne uši okuženih okrajev Štajerske in Hrovaške in pred drugimi na trti nahajajočih se boleznij.

Končno bi se tudi za isto kmečko mladež, katera se potrebuje doma za obdelovanje polja in je na spomlad, mēd letom in v jeseni doma vprenjena, priredili zimski tečaji.

Isto tako bi imeli učitelji ljudskih sol lepo priliko se v vseh strokah kmetijstva izobražiti.

Z eno besedo korist, katero bi donasala v Rudolfovem ali pa v njega najbližnji okolici ustanovljena kmetijska ali pa vinarska in sadjarska šola, bila bi neprecenljiva za celo Dolenjsko in posredno za celo Kranjsko.

Vsaj se je pa že tudi pred več letni name-ravalo ravno tu osnovati kmetijsko šolo in je bilo visoko ministerstvo z ukrepom dne 21. maja 1874, št. 5636, in 21. junija 1875, št. 15959, za nakup v to potrebnega poslopja in ozemlja uže dovolilo podporo v znesku 20—30000 gold. in za vzdržavanje šole vsakoletno podporo v znesku 2400 gold.

Celih 10 let se že čaka na rešitev te važne zadeve in vender se je očitalo Dolenjcem, da so nadležni.

A sedaj je skrajni čas, če se hoče lepa Dolenjska obvarovati splošnega propada in gmotnega pogina.

Dosti je vže Dolenjska trpela, mnogo žrtvovala na korist cele dezele, a za to do sedaj še nobene podpore, nobene plače dobila.

Dajte ji torej toli potrebno kmetijsko šolo, za katero baš ni bolj primerne kraja mimo Rudolfovega, in oteta bode vsaj deloma neznosne bēde, katera jo sedaj tare.

Vsaj bode to na korist ne samo Dolenjskej, temveč celej Kranjskej.

Razne stvari.

— (Ljubi bližnjega itd.) «Slovenec» popisuje v jednj številkj prejšnjega tedna v dopisu iz Rudolfovega slavljenje desetletnice blagoslovljenja zastave novomeške garde. V tem dopisu podaja dopisnik zadržaj govora veleč. g. prošta Urha ter pravi, da je veleč. g. prošť k ljubezni mej sabo k miru opominjal. Kmalu po teh besedah tolmači g. dopisnik (gotovo duhovnik) to ljubezen takó-le: «gg. Zure in Gustin sta Šukljeta volila, ona sta trgovca, g. duhovni zapomnite si to, da vam vendar na misel ne pride, pri teh trgovcih kaj kupiti!»

— (Nesebičnost.) Iz Metlike se piše: «Slov. Narod» je po volitvah raznasal, da je gosp. Prosenik le za to za Šukljeta delal, da bi metliško pošto dobil, torej iz zgolj sebičnih namenov. — Pred kratkim je dobil g. Fuchs metliško pošto in kakor iz najboljšega vira vemo, prizadeval si je g. Prosenik in je on vse, kar je v njegovej moči bilo, storil, da g. Fuchs pošto dobi.

— (Delitev premij za kobile in žebice) se bode vsrila: 1. septembra 1885 v Ribnici za polit. okraj Kočevje; 3. septembra 1885 v Št. Jarneji za polit. okraje Krško, Rudolfovo in Črnomelj.

Listnica uredništva.

Od več strani se vpraša, kam se naj naročnina za naš list pošilja in koliko. Prosimo na znanje vzeti, da naš list za četrť leta 50 kr. stane in da naj se naročnina na uredništvo ali upravništvo našega lista v Rudolfovem pošlje.

Poslano.

Gospodu Albinu grofu Margheriju v Otočcah.

V Vaših poslanih, katere sprejema nedolžni papir «Slov. Naroda», se hudo dviga Vaš ponos nad onimi, ki niso Vašega mišljenja in ki so se predrznili braniti volilce pred napadi Vašega adlatusa. Tako napihovanje napotuje me, da Vam Vaše nervozne živce nekoliko umirim. Ne boste mi tedaj zamerili, da se jaz navadni meščan, katerega pa kot mestnega župana dolžnost veže, varovati interese svojih someščanov, predrzmem nekaj razkriti, kar Vam morebiti ne bo všeč, čegar istino pa jaz dokažem, ako Vam je drago.

Vi v Vašem prvem poslanem sunničite gospoda deželnega predsednika, da je on zakrivil zmago g. Šukljeta in pričakujete, da bode državni zbor to volitev uničil, ker sta po volitvi dva gospoda v prvi instanci bila obsojena radi razžaljenja časti. V kakšni kavzalni zvezi je ta obsodba z Vašim padcem, meni ni jasno; tudi mi ni jasno, kako Vi tako dolžno sodite na izid te sodbe, predenj je še druga instanca govorila. Pri obravnavi se je po pričah dokazalo, da se je ta telegram le štirim že prej odločnim Šukljeancem, enemu odločnemu Margherijancu in enemu odločnemu Wurzbachjancu pokazal. Mi lahko dokažemo, da je bilo 60 glasov zagotovljenih za g. Šukljeta, od katerih pa je en del izostal, en del pa omajal se ter z Vami potegnil, tako da smo potem v Rudolfovem imeli le 35 glasov za g. Šukljeta.

Ta telegram je torej gledé izida volitve čisto nedolžen.

A nekaj družega se je ta čas godilo. Nekaj časa pred semnjem v Črnomlju, ki je bil 2. junija t. l., toraj na dan volitve, mi je g. Wagner pokazal pismo, iz katerega sem posnel, da se je 150 gold. iz Ljubljane poslalo za one volilce, ki bi se s potjo v Črnomelj volitvi odtegnili. Pozneje sem zvedel, da je Vaš adlatus prišel z Vami v pisarno g. dr. Slanca in tam rekel: Danes smo dobili 150 gold. za iste, ki bi šli na somenj v Črnomelj in da je g. dr. Slanc vaju svari, glasov nakupavati.

O tem za zdaj le toliko. A nekaj Vas zna že zdaj zanimati, namreč to, da je bila neka visokorodna gospā, ki je z Vami v bližnji dotiki, ena prvih sobojevnice proti Vaši kandidaturi in da se je na prav zanimivi način zvedelo, da ste pred volitvami konferirali z g. profesorjem Stangerjem, voditeljem novomeških nemških šulverelnovcev, in da ste celo po g. Stangerju predloženi program podpisali, ki se v najvažnejših točkah z našim slovenskim programom ne ujema. In Vi, visokorodni gospod grof, ste bili kandidat centralnega volilnega odbora in takozvane radikalne slovenske stranke! Zdaj Vam bo jasno, zakaj se komandti tega odbora nismo podvrgli in zakaj da smo toliko časa molčali.

Z osobitim štovanjem

dr. Albin Poznik.